

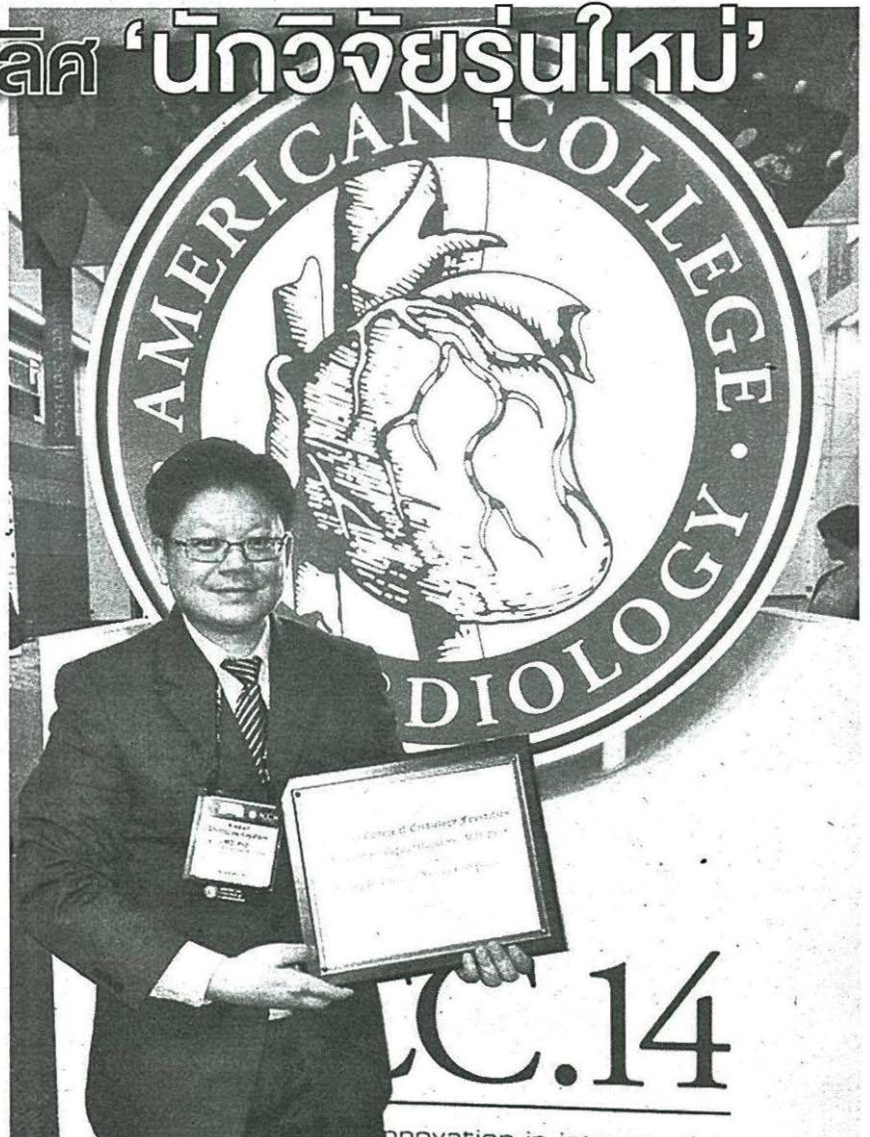
รายงานพิเศษ

แพทย์ มช.เก่งระดับโลก

ควารองชนะเลิศ 'นักวิจัยรุ่นใหม่'

หากจะกล่าวว่า คนไทยเก่งไม่แพ้ชาติใดในโลก ก็คงไม่ผิดเพี้ยนมากนัก เมื่อนักวิจัยไทยควารองชนะเลิศ 'นักวิจัยรุ่นใหม่' ในเวทีระดับโลกที่สหรัฐอเมริกา โดย ดร.นพ.เกริกวิชัย ศิลปวิทยากร อาจารย์ประจำศูนย์วิจัยและฝึกอบรมสาขาโรคทางไฟฟ้าของหัวใจ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ควารองชนะเลิศในการแข่งขันชิงรางวัลนักวิจัยรุ่นใหม่ของสมาคมแพทย์โรคหัวใจแห่งสหรัฐอเมริกา ในสาขาสรีรวิทยา พยาธิวิทยา และเภสัชวิทยา ประจำปี พ.ศ.2557 ณ กรุงวอชิงตัน ดีซี สหรัฐอเมริกา

สำหรับรางวัลนักวิจัยรุ่นใหม่ของสมาคมแพทย์โรคหัวใจแห่งสหรัฐอเมริกา เป็นรางวัลงานวิจัยระดับโลกที่คัดเลือกผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโรคหัวใจและหลอดเลือดจากทั่วโลกให้เหลือเพียง 5 เรื่อง เพื่อเข้าร่วมนำเสนอผลงานวิจัยในงานประชุมวิชาการประจำปีของสมาคม ซึ่งการนำเสนอผลงานวิจัยของ ดร.นพ.เกริกวิชัย มีคู่แข่งจากสถาบันผลิตแพทย์ที่มีชื่อเสียงของสหรัฐอเมริกา และอังกฤษ อาทิ มหาวิทยาลัยจอห์น ฮอปกินส์ มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด และมหาวิทยาลัยอิมพีเรียล คอลเลจ

ลอนดอน

การนำเสนอผลงานวิจัยในงานประชุมวิชาการประจำปีของสมาคมของนักวิจัยจากประเทศไทยนั้น ถือเป็นครั้งแรกในรอบกว่า 63 ปี ที่มีผลงานของประเทศไทย ตลอดทั้งโครงการถูกคัดเลือกให้เข้าร่วมนำเสนอในเวทีแห่งนี้ โดยผลงานวิจัยของ ดร.นพ.เกริกวิรัช ที่ได้รับรางวัลครั้งนี้ ได้พัฒนาวิธีการรักษาภาวะกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดแบบใหม่โดยอาศัยวิธีการกระตุ้นเส้นประสาทเวกัส ซึ่งเป็นเส้นประสาทสมองคู่ที่ 10 บริเวณลำคอ เพื่อลดปริมาณกล้ามเนื้อหัวใจตายในกรณีที่เกิดภาวะกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน

ดร.นพ.เกริกวิรัช ศัลยแพทย์ ผู้ที่ได้รับรางวัลรองชนะเลิศในการแข่งขันชิงรางวัลนักวิจัยรุ่นใหม่ของสมาคมเปิดเผยว่า จากการศึกษาข้อมูลของสถาบันโรคทรวงอก พบว่า ระหว่างปี 2548-2552 คนไทยป่วยเป็นโรคหัวใจต้องนอนโรงพยาบาลเฉลี่ยวันละ 1,185 ราย โดยเป็นกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดประมาณ 470 รายต่อวัน เสียชีวิตชั่วโมงละ 2 คน ขณะที่สหรัฐอเมริกา พบว่ามีผู้ป่วยใหม่ที่เป็นกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือด

เฉียบพลันมากกว่า 1 ล้านคนต่อปี

จากนั้นจึงได้นำข้อมูลที่นำมาต่อยอดในการศึกษาภาวะกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันที่ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมสาขาโรคทางไฟฟ้าของหัวใจ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งภาวะกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันเป็นปัญหาสำคัญทางสาธารณสุขที่พบได้ทั่วโลก โดยผู้ป่วยส่วนใหญ่จะมาโรงพยาบาลด้วยอาการแน่นบริเวณหน้าอกอย่างรุนแรง เหงื่อออก ใจสั่น ปวดร้าวในบริเวณกราม แขนซ้ายหรือบริเวณสะบักหลัง ผู้ป่วยบางรายอาจมาพบแพทย์ด้วยอาการจุกแน่นบริเวณลิ้นปี่ คล้ายกับอาการที่พบในผู้ป่วยโรคกระเพาะหรือกรดไหลย้อน

ส่วนสาเหตุของภาวะกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือด เกิดจากการตีบหรืออุดตันอย่างเฉียบพลันของหลอดเลือดแดงที่มาเลี้ยงบริเวณกล้ามเนื้อหัวใจ ซึ่งวิธีการรักษาในปัจจุบันสามารถทำได้โดยการให้ยาละลายลิ่มเลือด หรือการสวนหลอดเลือดหัวใจเป็นต้น เพื่อรักษาการอุดตันของหลอดเลือดแดงที่มาเลี้ยงบริเวณกล้ามเนื้อหัวใจ และป้องกันการตายของกล้ามเนื้อหัวใจ

อย่างไรก็ตาม การที่ปล่อยให้เลือดไหลกลับเข้าไปเลี้ยงในบริเวณกล้ามเนื้อหัวใจที่มีการขาดเลือดอยู่นั้น อาจส่งผลให้เกิดการบาดเจ็บต่อกล้ามเนื้อหัวใจได้โดยตรง และทำให้เกิดการตายของกล้ามเนื้อหัวใจตามมาได้ ซึ่งเรียกว่า 'ภาวะบาดเจ็บของกล้ามเนื้อหัวใจที่ขาดเลือดจากการที่ปล่อยให้เลือดกลับไปเลี้ยงใหม่' ปัจจุบันยังไม่มีวิธีการรักษาที่สามารถป้องกันภาวะนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเป็นที่มาของงานวิจัยชิ้นนี้

ขณะเดียวกัน ทีมผู้วิจัยพบว่า การกระตุ้นเส้นประสาทเวกัสบริเวณลำคอ สามารถลดปริมาณกล้ามเนื้อหัวใจตายได้ถึงร้อยละ 59 ในหัวใจของสัตว์ทดลองที่ถูกเหนี่ยวนำให้เกิดภาวะกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันขึ้น ทั้งนี้ ผู้ป่วยส่วนใหญ่จะมีโอกาสเสียชีวิตมากขึ้น ถ้าปริมาณกล้ามเนื้อหัวใจตายมีขนาดใหญ่ และหากรอดชีวิตมาได้ก็มีโอกาสเกิดภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะ และภาวะหัวใจล้มเหลวตามมา ซึ่งถือเป็นโรคเรื้อรังที่ผู้ป่วยต้องได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีค่าใช้จ่ายตามมาอีกมาก ดังนั้น ถ้าแพทย์สามารถลดปริมาณกล้ามเนื้อหัวใจตายลงได้ ก็จะสามารถป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อนดังกล่าวได้ ทำให้ผู้ป่วยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

โดยเทคนิคการกระตุ้นเส้นประสาทเวกส์บริเวณลำคอนี้ ปัจจุบันใช้ในการรักษาผู้ป่วยโรคลมชักที่ต่อการรักษาด้วยยาและโรคซึมเศร้า เป็นต้น ในส่วนของโรคหัวใจได้มีการเริ่มนำเอาเทคนิคนี้มาทดลองใช้ในผู้ป่วยที่มีภาวะหัวใจล้มเหลว ซึ่งผลการศึกษาเบื้องต้นเป็นที่น่าพอใจ

อย่างไรก็ตาม ยังไม่ได้มีการนำเอาเทคนิคมาใช้ในการรักษาผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน และผลงานวิจัยขั้นต้นของทีมนักวิจัยจึงแสดงให้เห็นว่ามีความเป็นไปได้ที่จะนำเทคนิคการกระตุ้นเส้นประสาทเวกส์นี้มาใช้ในผู้ป่วยภาวะดังกล่าว โดยผลงานวิจัยนี้ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารฮาร์ตริธึม ซึ่งเป็นวารสารวิชาการอันดับหนึ่งในสาขาโรคทางสรีรวิทยาไฟฟ้าของหัวใจเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ศ.นพ.สุทธิพันธ์ จิตพิมลมาศ

ผู้อำนวยการ สกว. กล่าวว่า รู้สึกยินดีที่นักวิจัยทุนพัฒนาศักยภาพในการทำงานวิจัยของอาจารย์รุ่นใหม่ของ สกว. ได้รับรางวัลอันทรงคุณค่าดังกล่าว งานวิจัยนี้นับเป็นการค้นพบใหม่ที่สำคัญของโลก อย่างไรก็ตามจะต้องดำเนินการศึกษาทดลองในมนุษย์เพิ่มเติม ก่อนจะนำไปใช้ในการรักษาผู้ป่วยต่อไป

"ขอแสดงความชื่นชมนักวิจัย และ ศ. (เชี่ยวชาญพิเศษ) ดร.นพ.นิพนธ์

ฉัตรทิพากร เมธีวิจัยอาวุโส สกว. ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ทั้งคู่ต่างมีผลงานวิจัยคุณภาพสูงโดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ จึงเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักวิจัยท่านอื่นๆ อีกทั้งจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเครือข่ายวิจัยให้เข้มแข็ง และสร้างผลงานวิจัยที่มีประโยชน์ต่อวงการสาธารณสุขของไทยต่อไป"

ขณะที่ ศ. (เชี่ยวชาญพิเศษ) ดร.นพ.นิพนธ์ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและฝึกอบรมสาขาโรคทางไฟฟ้าของหัวใจ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เปิดเผยว่า รู้สึกภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่งที่นักวิจัยไทยสามารถนำผลงานวิจัยของเมืองไทยไปแข่งขันและได้รับรางวัลระดับโลก ความสำเร็จครั้งนี้ นอกจากจะนำชื่อเสียงมาสู่ประเทศไทยแล้ว ยังเป็นการยกระดับมาตรฐานงานวิจัยของประเทศไทยให้ขึ้นไปเทียบเท่ามาตรฐานโลกอีกด้วย แต่ที่สำคัญที่สุดก็คือ ผลงานวิจัยขั้นต้นนี้เป็นการเปิดโอกาสในการรักษาภาวะกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันให้มีประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้ป่วยในอนาคตอันใกล้

อย่างไรก็ตาม หากทีมนักวิจัยของ ดร.นพ.เกริกวิชัย ศิลปวิทยาทร สามารถพัฒนาการรักษาโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลัน จากสัตว์ทดลองสู่การรักษาคนได้ 100 เปอร์เซ็นต์ คงจะเป็นเรื่องดีสำหรับชาวโลกไม่น้อย ■